

Granskning: I spåren av hemlöshet och bostadsbrist – Lort-Sverige är tillbaka

Vad finns det för alternativ för den som inte kan ta sig in på bostadsmarknaden själv? Marias exman bodde på vandrarhem i ett och ett halvt år. Ett rum med sju bäddar och vägglöss. Sen fick han en stroke. Socialtjänsten som betalade har aldrig besökt vandrarhemmet.

Maria ska hämta lite rena kläder till sin exman som ligger på sjukhus efter en stroke. När jag går henne till mötes i industriområdet skymms hon först av en lång vit limousine som glider förbi på gatan. Den kommer från festlokalen vägg i vägg med det vandrarhem/long stay hostel dit vi ska. I festlokalen hålls stora bröllop med många gäster och musik. Kontrasten kunde inte vara större mot det som snart möter oss.

Maria har bett mig följa med för hon vill inte gå hit själv. Det första vi ser när vi kommer in i den långa korridoren i huset är Anticimexskyltar på golvet utanför dörren till varje rum. Vägglöss. Vi ser hur en kvinna med munskydd, inne i ett rum, håller på med madrasserna i våningssängen.

Maria visar mig runt; toaletterna, duscharna, köket.

– Här dog en man, han halkade, säger hon och pekar in i ett duschrum och ryser.

Allt är i erbarmligt dåligt skick, det går nästan inte att ta in. Skitigt, trasigt, ödsligt, övergivet.

– Är det här Sverige? frågar Maria. Inte anklagande eller argt, bara just undrande.

De var gifta när de kom med sina två barn som kvotflyktingar till Sverige för ett antal år sen nu. Alla är svenska medborgare. Maria känner inte till [Lort-Sverige](#), kanske inte många längre gör det. En uppmärksam serie sociala reportage som sändes i radio 1938 och producerades av journalisten **Ludvig "Lubbe" Nordström** som reste runt i Sverige. Det blev också en bok. Lort-Sverige berättade om trångboddhet och dålig hygien. Sen kom folkhemmet och miljonprogrammet. Nu ser vi en misär som liknar den Lubbe berättade om. Det här är det moderna Lort-Sverige.

Maria har stämt träff med en av rumskamraterna, vi kallar honom Generalen. Han har meddelat att han är lite sen. Maria blir stressad och hittar inte till hans rum, så vi står i korridoren och väntar. En svart kvinna går förbi, en finsktalande äldre mycket tunn och hopsjunken kvinna och en man som säger att han ska flytta. *"Det där andra stället är inte bra för dig, tro mig bror"*, argumenterar någon, det

verkar vara husets receptionist.

Mellan korridorerna ligger två enorma helt tomma rum med väggmålningar som på en gammal fritidsgård. Som ett parkeringshus där man smällt upp väggar. *Vardagsrum* står det på en skylt bredvid dörren dit in. Kanske har det någon gång varit ett vardagsrum?

Nu kommer Generalen. Hans rum har ingång direkt från ett av de enorma, tomma rummen. Fönstret står vidöppet, kvällen är ljum. Tre våningssängar och så en egen säng, generalens. Sju bäddar totalt, varav fyra ser ut att vara bebodda. De har alla samma vita lakan.

Marias exman har bara sina väskor här.

– Jag låter dom stå kvar här så är han i alla fall inte hemlös, säger hon.

En tredje säng är bäddad men ingen syns till, bara en brödbit

och en tub mjukost, rester av någons frukost.

– Han som sover där har ett missbruk, alkohol, fast folk som bor här är hungriga, de har inte råd med droger, säger Generalen.

En garderob står helt sned lutad mot ett kylskåp med frys. När ramlar den? En stank sprider sig i rummet trots det öppna fönstret, när Maria öppnar kylskåpsdörren för att visa mig.

Under en filt, bara som ett stort bylte, sover någon i den fjärde sängen. Ingenting hörs därifrån. Generalen visar den sovandes medicinkasse.

– När han är vaken går det inte att vara här inne.

Nu fortsätter han sova fast vi pratar högt.

– 45 år från Somalia. Han var inte sån när han kom hit, säger Generalen. Om sig själv säger han:

– Med mig är det helt annorlunda. Jag betalar min hyra själv. Men jag kan inte leva såhär, jag behöver lugn och ro. Då ska jag skriva min bok och lämna Europa, då blir jag rik. Jag kommer inte att vara här när allt rasar samman.

Han håller upp en laptop.

Hyran för Marias exman är 4 200 kronor plus 2 000 kronor för ett förråd någonstans i närheten. Fyra män i fyra sängar, enkel matematik. 17 000 kronor i hyra för detta rum varje månad. Det finns tre skrivbord också. En snabb googling visar att nästan hundra personer är skrivna på den här adressen. De som bor på andra våningen på det här vandrарhemmet, som Marias exman, får nästan alla sin hyra betald av socialtjänsten.

Det finns de som bott här i huset i fem år, konstaterar Generalen. Själv åker han bort ett tag nu. Men kommer tillbaka. För någonstans ska han bo.

– Två personer har dött här. Han i duschen och en till. Polisen kommer, det blir bråk. Mitt i natten bankar nån på

dörren: Har du cigg? Har man inte blir finns risk att personen blir aggressiv.

Maria sitter på en plaststol som Generalen ställt fram. Tårar trillar ner för kinderna. Hon ser förtvivlad och hopsjunken ut. Plockar oorganiserat bland kläder i en bag som är exmannens.

– Han berättade inte när han hade blivit tvungen att flytta hit. Socialtjänsten tvingade honom. Han skämdes väl. Han bodde bra innan, nära mig och barnen. Här kunde han ju inte ta emot dom. Han slutade ta sin blodtrycksmedicin. Han var så stressad och sen fick han en stroke. Vem skulle inte bli stressad av att bo här?

Barnens pappa bodde i det här rummet, i den här våningssängen, med olika rumskamrater i nästan ett och ett halvt år innan han blev sjuk. Socialtjänsten som betalar finns i en kranskommun till Stockholm*. De svarar skriftligt på frågor:

När, och vem placerar ni på långtidsboende hostel på Masugnsvägen i Bromma?

Svar: "Personer som är akut bostadslösa och har gjort sitt yttersta för att försöka lösa situationen på annat sätt kan beviljas ekonomiskt bistånd till kostnad för tillfälligt boende på vandrarhem, hotellhem eller liknande. Biståndet kan utformas på två sätt, ena alternativet är att socialtjänsten bokar in personen på ett tillfälligt boende och faktura ställs till kommunen och det andra är att personen beviljas bistånd för att själv boka in sig på det vandrarhem som den vill. När det gäller just Masugnsvägen i Bromma så är det ensamstående utan barn som vi har placerat där eller gett information om att vandrarhemmet finns."

Hur länge kan man vara placerad/bo där?

Svar: "Så kort tid som möjligt. I normalfallet har placeringstiden varit mellan 2 och 6 veckor men den kan också vara längre."

Ett år och fem månader gick, innan en stroke tog Marias exman härifrån.

Maria tar fram hans skjortor ur väskan. De är strukna och fint vikta, som om de vore nya.

– Min exman är renlig och noga med allt. Han måste få rehabilitering nu efter stroke. Hit kan han inte komma tillbaka. Barnen är mycket oroliga för honom.

Vi frågar i mejl till hemkommunen: *När besökte ni senast boendet?*

Svar: Vi har inte besökt boendet.

Marias exman har inte missbruksproblem, inte heller psykiska problem. Men stress. Stress över ett nytt språk och inget arbete.

Vi går ut i kvällen. Andas. Axlarna sjunker, men den sorgsna känslan är kvar. Utanför finns ingen. Ingen passerar, ingen ser. Ingen vet att detta moderna Lort-Sverige finns. Jo, visst vet många. De som arbetar på socialtjänsten som placerat Marias f d man här, de vet.

Vi frågar: *Vilka är era allmänna tankar om den här typen av boende?*

Svar: "Tillfälligt boende är inte en långsiktig lösning och vi arbetar därför aktivt tillsammans med individen för att finna andra mer långvariga och bättre lösningar på deras boendesituation. Vi erbjuder olika typer av stöd med att söka andra boenden som information om bostadsmarknaden, olika sätt att söka boenden, lättare information om hyreslagen, praktiskt stöd i att söka bostäder."

Stockholms stad har också haft ramavtal med Bromma hus som aktiebolaget heter som driver vandrarhemmet. Avtalet hävdes dock i juni 2023. Den formella anledningen var att bolagets rating enligt UC (ett av Sveriges största kreditvärderingsföretag) sjunkit från 3 till 2, något som ses som ett tecken på att bolagets ekonomi inte är stabil vilket kan påverka verksamheten negativt.

Vi söker en av delägarna i aktiebolaget Bromma hus som är folkbokförd på vandrarhemmets adress. Vi får inte tag på honom men får av mannen som svarar i vandrarhemmets telefon veta att flera stadsdelar i Stockholms stad placerar personer här. Trots att ramavtalet är hävt. En av dem är Skarpnäck, där **Margareta Sabuk** är enhetschef. Hon skiljer på placeringar och på att stadsdelen betalar hyran för en persons boende och menar att vid akuta behov av någonstans att bo behövs inget ramavtal. Det finns personer som bor på Bromma hus och som är från Skarpnäck men alltså inga formella beslut om att placera där.

– Det finns inga placeringsbeslut som kan kopplas till boende

på Bromma hus. Det är alltid individen själv som ansöker om ekonomiskt bistånd, säger hon.

Skillnaden är inte helt lätt att förstå. I praktiken bor personen på Bromma hus och det känns inte som ett ställe där det är bra att bo. Det finns ju en anledning till att den centrala upphandlingsenheten hävt avtalet?

– Ja, vi får fundera och titta närmare på Bromma hus, säger Margareta Sabuk.

Jörgen Nordin, enhetschef för upphandling på Socialförvaltningen i Stockholms stad, konstaterar att den centrala förvaltningen inte styr över stadsdelarna.

– Vi får frågor ibland, de undrar om vi kan öppna upp systemet för en leverantör vi avslutat. Då brukar vi motivera stadsdelarna till att inte göra det. De brukar lyssna på oss men det är inte alltid de kontaktar oss, säger han.

Lort-Sverige är tillbaka. Eller så har det aldrig varit borta.

* Det är inte av hänsyn till kommunen som vi utelämnar namnet, utan av hänsyn till Maria och hennes ex-man. Maria heter också något annat i verkligheten.

**Kamera-
övervakning**

• Böter 5000 kr för rökning
• och utkastade från Hostel

Mvh
Bromma Hus AB
Hostel By Bromma

